

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Aviz.

Toți elevii institutului ped. gr.-or. român din Arad născuți în anii 1891, 1895 și 1896 sunt îndrumați a să prezintă în 9/22 martie, ora 8 a. m. la Venerabilul Consistor gr.-or. român din Arad pentru depunerea examenului de curs, cvalificațiunea de curs și cvalificațiunea finală învățătorească, fiecare pregătit a stă în Arad 3 zile.

Diracțiunea.

* Clerul și opera păcii universale.

— Ecouri. —

Mare putere este în om inima — zice, cu multă dreptate, episcopul francez Dupanloup de Orleans.

Când a plâsmuit Dumnezeu pe om, a așezat într'ânsul o scânteie din ființa sa divină. Scânteia aceasta, care uneori se aprinde și arde cu flacăra, strălucește, impresoară, străbate și încălzește tot ce-i iese în cale, este *iubirea*.

Iar vatra sau căminul acestui foc dumnezeesc în om este: *inima*.

Inima este busola firii omenești. S'ar putea spune, că toate sentimentele, toate gândurile, toate planurile și toate hotăririle mai de seamă ale omului isvorăsc și pleacă dela inima lui.

Inteligența, sau rațiunea, oricât ar fi de aleasă și superioară, nu e o forță decisivă, nu are rol conducător în acțiunile și hotăririle omului.

Fără îndoială, spiritul sau intelectul aruncă multă lumină, dar lumina lui de obicei e ca razele soarelui de iarnă, care te orbesc, dar nu încălzesc.

Inima însă încălzește, cucerește și răpește cu sine. Ea știe să fructifice, să miște și să angajeze la muncă facultățile și calitățile sufletesti ale omului. Ea naște hotăririle și acțiunile, cari scot la iveală caracterul și valoarea omului.

Inima, cu urzeala de iubire dintr'ânsa, țese legătura intimă dintre om și Dumnezeu, precum și raportul social dintre om și om.

Orice ar vorbi rațiunea, dacă inima tace, gândurile omului nu se îndreaptă nici cătră făcătorul său din ceriuri, nici cătră semenii săi de pe pământ.

Numai inima, cu iubirea ei, această putere vecinică și superioară, nobilitează și înalță pe om spre sferele luminii și virtuții.

Inima-l face pe om să s'avânte la fapte eroice, la jertfire și abnegațiune, după cum durere, tot prin ea poate să cadă omul în greșeli și păcate.

Prin inimă se înalță omul și se distinge înaintea semenilor săi, — și tot prin ea cade și se prăbușește.

Cu inima ne bucurăm, cu ea suferim. Toată fericirea și nenorocirea vieții noastre atârână dela inimă. Pentrucă ea este lăcașul virtuților, dar și cuibul patimilor.

Lumină și întunec, eroism și lașitate, bunătate și răutate, nobleță și ticăloșie, dragoste și ură, toate frumsețile și toate uriciunile își găsesc adăpost cald în lăuntru inimii omenești.

În ascunzișurile ei misterioase, în taințele ei nepătrunse se adăpostesc și zac împreună cele mai isbitoare contraste, între cari, în chip firesc, se desfășură și se urmează cele mai crâncene lupte și ciocniri.

O luptă continuă se dă în inima omului între principiul *binelui* și al *răului*, — luptă, care s'a declarat într'ânsul din ceasul plâsmuirii sale.

În lupta aceasta pornirile cele rele, patima și egoismul, adeseori au covârșit virtutea și au înnăbușit iubirea, flacăra divină, aprinsă în inimă de însuși Dumnezeu. Pornirile josnice sunt mai puternice și mai fecunde în firea omenească, decât calitățile nobile și superioare, pe cari le impresoară apoi, cum înecă buruienile rele floricele gingașe din stratul neplivit.

Astfel din materia divină a iubirii, cu care a înzestrat Dumnezeu pe om, acesta — mânat în chip fatal de slăbiciunile și pornirile egoiste ale firii sale, — a început a-și urzi pânza blestemată a tuturor păcatelor și farădelegilor.

După un timp inima omului s'a închis, s'a învârtoșat și s'a scufundat în adâncul disgustător al propriilor ei porniri spre rău. Scânteia iubirii a ațipit; omul a pierdut legătura și cunoștința de Dumnezeu.

Atunci s'a intrupat omul-Dumnezeu, Mântuitorul pe pământ.

Trimis de iubirea Tatălui, el a luat chip omenesc și a venit în lume să *înălțe inima omului cea căzută, s'o curățască și s'o primenească*. Să sufle și să spulbere spuza răutății, ce se îngrămădise asupra ei și s'aprinză de nou jăratecul stâns al iubirii și bunătății sale divine. Să tămăduiască de boale, să restaureze și să reformeze complet inima, busola firii omenești.

Intreagă evangelia lui Hristos pare a fi menită exclusiv pe seama inimii omenești. Nici o vorbă, nici o parabolă, nici o predică și nici o minune nu este în cuprinsul evangeliilor, care n'ar fi îndreptată asupra inimii, pentruca s'o miște și s'o cucerească. Chiar și atunci, când se adresează minții sau rațiunii ascultătorilor, pare că o face intenționat numai pentruca cu atât mai ușor să poată străbate la inima lor, înfiorându-i coardele înghețate.¹

Restaurarea și înălțarea inimii nu se putea face, decât aprinzând într'ansa focul dragostei divine. De aceea temelia și esența, alfa și omega evangheliei sale, este *iubirea*.

— Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din *toată inima ta* — zice Mântuitorul — și pe deaproapele tău ca însuși pe tine! Atunci ai împlinit legea și prorocii. Iar ucenicilor săi le spune: Atunci vă vor cunoaște, că sunteți învățăceii mei, când veți avea dragoste între voi!

Pentru învierea dragostei acesteia s'a întrupat, a viețuit ca om, a învățat cu cuvântul și cu fapta, a suferit și a murit, binecuvântând de pe lemnul crucii pe cei, cari l-au răstignit.

Iată temelia pe care a început Mântuitorul Hristos *opera de educație a inimii omenești!*

Continuarea și desăvârșirea acestei opere grandioase a lăsat-o apoi moștenire apostolilor săi, înțelegători prin inspirație divină, dela cari a trecut asupra învățăcelor lor, așezați, după vreme, în fruntea societății, care a format biserica lui Hristos cu așezămintele ei. Lucrarea aceasta de reformare și înălțare a inimii a trecut și a rămas astfel în grija bisericii creștine, constituind chemarea și îndatorirea de capetenie a *clerului ei*.

A propovădul cu tăria convingerii și cu frumseța nefintrecută a cuvântului apostolesc *dragostea evanghelică*, a o practică în fapte și a muncii în tăcere și cu răbdare la sădirea și cultivarea ei în inimile omenești, — *aceasta este pe scurt porunca cea dintâi și chemarea adevărată a „urmasilor lui Hristos” pe pământ.*

Subliniem cuvintele acestea pentrucă, cum se va vedea, aici începe și misiunea sau rolul preoțimii creștine în *munca gigantică pentru înfăptuirea păcii universale.*

Măreață și sublimă chemare! Dar nespuse de grea și anevoioasă pe umerii unor simpli muncitori, în inima cărora încă se ciocnesc pornirile bune și rele virtuțile și slăbiciunile legate în chip fatal de firea omenească.

Nu poate da omul împrumut aceea ce-i lipsește. Nu poate sădii iubirea în inimile altora, cel care nu o are întru sine. Pentru a putea vesti și cultivă dragostea între oameni se cere mai întâi, ca însuși preotul să aibă o inimă plină cu dragostea lui Hristos.

Tămăduirea boalei trebuie să înceapă deci dela doctor și opera de educație dela dascăl, pentru a putea să treacă pe urmă asupra altora.

O astfel de lucrare, pe care a început-o un Dumnezeu și au s'o continue oameni muritori, netăgăduit, că pe lângă deosebit *dar*, pricepere și râvnă supraomenească, reclamă și o *vreme*, a cărei lungime nu se măsură cu ochii prevederii noastre.

E grea și anevoioasă opera de restaurare și educație a inimii omenești, pentrucă pornirile bune și nobile sunt, cum spuneam, mai puține și mai gingașe decât patimile și înclinările spre rău. Apoi arma cuvântului evanghelic, aproape singura ce stă la îndemâna clerului în scopul acesta, este mult mai delicată și mai inofensivă, decât mulțimea armelor, inventate de principiul răului, pentru a zădărnici opera bisericii lui Hristos. Din mulțimea semințelor aruncate de vestitorii cuvântului evanghelic numai una cade pe pământ roditor. Celelalte cad în drum, pe peatră și între măracini, sau și dacă cad pe pământ bun, vin duhurile dușmane și le vântură. În holda, în care preoții cei harnici samănă grâu curat, mâni diavolești vin și aruncă neghina. Iar în fața altarelor și a crucii lui Hristos se înalță pretulindeni o mulțime de zidiri profane, clădite pe temelurile egoismului și intereselor lumesti, cari au aerul de a sfidă zidirea ideală, începută de fiul lui Dumnezeu.

În chipul acesta munca clerului nu poate înainta, decât foarte cu anevoie, pentrucă — cum am spus — aproape tot ce se zidește ziua, peste noapte cade și se surpă...

Pare că numai acolo stă tare și se ridică zidirea măreață unde se zidește într'ansa un suflet; *sufletul preotului*, plin cu dragostea lui Hristos.

Munca clerului la zidirea inimii omenești și umplerea ei cu dragostea cerută de Mântuitorul, se urmează acum de aproape două mii de ani și nu este dat nouă a ști, cât are să se mai continue și când va lua sfârșit.

Până atunci în launtrul inimilor omenești se vor urmă de sigur și luptele dintre principiul binelui și al răului, dintre virtute și păcat, asemenea curentelor potrivnice de vișore înfricoșate,

¹ E. Dupanloup: *Viața Domnului nostru Isus Hristos*, pag. 28.

cari se încrucișează mereu în adâncurile apelor mării, ridicând valuri înspumate la suprafața ei. Expresiunea și manifestarea esteroară a acestor ciocniri ascunse vor fi și mai departe luptele și războaiele, dintre oameni și popoare, — cari ne apar astfel ca niște uriașe unde însângerate pe marea vieții omenești, sbiciuită de viforul năprasnic al ispitelor. În frământările și războirile acestea zace pare că taina nepătrunsă a tragicului firii omenești, căreia prevedința divină i-a rânduit, ca numai prin propriile ei suferințe și naufragii să poată ajunge *la limanul păcii* și al mântuirii...

*

La acest liman de pace atunci credem, că va ajunge lumea pământească, când asupra inimilor omenești va fi pus stăpânire deplină dragostea și bunătatea Mântuitorului. Dragostea, care — după cum atât de clasic o caracterizează apostolul — îndelung *rabdă*, se îndură, *nu pismuește*, *nu se înalță*, nu se trufeste, nu defaimă, nu caută *ale sale*, nu se mânie, *nu gândește răul*, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, *toate le suferă*, toate le crede, la toate nădejde are. dragostea, cari nici odinioară *nu cade*.¹

Când *dragostea* aceasta se va sălășui în inimile oamenilor dela împărați și diplomați până la umili cerșitori dela ușa bisericilor, când de glasul ei, — iar nu de glasul *rațiunii*, cum crede învățatul Faye, — vor ascultă, și de poava ei cuminte și domoală se vor călăuzi în hotărârile și acțiunile lor, atunci putem nădăjdui, că nu vor mai fi certe, dușmăni și lupte pe pământ. Egoismul, orgoliul și lăcomia vor dispărea și cei tari nu vor mai râvni la averea spirituală și materială a celor slabi. Mila și adevărul se vor îmbrățișa, dreptatea cu pacea se vor sărută.

Inima omenească va fi un castel fermecat și miraculos, în care se va pogori ingerul păcii.

Epoca aceasta, de profetică viziune, este însă menită să plutească în sferile speranțelor mângâitoare și perspectivelor grandioase, pe cari ni le deschid — nu congresele pentru pace! — ci *credința, nădejdea și dragostea evangheliei lui Hristos*.

Chemarea clerului și a bisericii creștine de a munci, cu toate puterile și mijloacele desenate de întemeietorul ei, pentru coborîrea prin dragoste a păcii universale, este o chestiune, care va fi pururea obiectul preocupărilor de actualitate.

Pacea universală însă este și rămâne supremul ideal și cel mai frumos vis al omenirii, înfăptuirea căruia se țese necurmat la războiul vremii nemărginite...

Gh. Tulbure.

Chestiuni de tipic.

(Constatări și reflexiuni).

Cu deosebită plăcere și satisfacție am cetit articolul intitulat »Chestiuni de tipic« scris de par.-paroh Ioan Popoviciu din Săn-Nicolaul-Mare, apărut în numărul șese al acestui ziar. Deși ca paroh păstoresc numai de un an și câteva luni, însă ca fost profesor la Seminarul »Andreian« în Sibiu — în care calitate timp de 2 ani am propus și Tipicul la studenții în teologie și pedagogie — nu numai am avut ocaziune, dar am și cetit și răscolit diferitele note și indigitări depuse în cărțile liturgice, precum și manuale de Tipic.

De aceea îndată la început spre liniștirea colegului Popoviciu țin se constat că, dacă toți colegii preoți și-ar ținea de o sfântă datorință a carierii lor ideale, ca să consulte totdeauna numai tipicul prescris destul (!) de clar pentru diferitele sărbători și ocaziuni, atunci cu siguranță am fi feriți »ca să nu dăm anză la nedumeriri și la felurite raționamente din partea păstorilor noștri«. Inșă fie-mi permis a afirmă — fără să atac pe cineva — că mulți dintre noi nici la serviciile liturgice mai ponderoase spre es.: litie, vecernie, liturgie etc. nu se țin de indicațiunile Liturgierului, ci mai bucuros se lasă călăuziți de unele obiceiuri locale nicăiri justificate.

Deoarece în articolul prezent nu-mi permite timpul se eshauriez în mod sistematic multele neajunsuri și abateri dela indicațiunile tipicouale ale serviciilor bisericesti, amintesc în treacăt numai una-două, cari sunt mai bătătoare la ochi. Cum putem noi vorbi de uniformitate în cultul nostru religios, dacă de ex.: litia se face în catedrala din Arad altcum decât în cea din Sibiu? Dacă la sfânta liturgie perdeaua dela ușa împărătească se trage și detrage în mai multe biserici din dieceza noastră, (dacă nu mă înșel, mi s'a spus că și în însăși catedrala diecezei) în mod absolut greșit și invers de mai multe ori? Spre ilustrare amintesc numai locul cel mai important: După-ce zice preotul »Darul Domnului Nostru Is. Hr. și dragostea lui D-zeu Tatal...« și mîntea sănătoasă ne spune ce să facem, căci acum urmează actul principal al liturgiei, care este prefacerea și care după prescriesele canonice nu este iertat mireanului a o vedea. Deci aici numai decât perdeaua trebuie trasă, adică închisă.

Frații preoți, cari nu sunt în clar cu lucrul acesta, și voiesc a se ocupa cu el mai în detail, vor afla expunere corectă în manualele: »Tipiconul bisericii ortodoxe orientale« compus de Mitropolitul Silvestru Morariu Andrieviciu la pag. 85 și »Liturgica« de regretatul profesor al facul-

¹ Pavel către Cor. I, 12, 13.

tații teologice din Cernăuți Dr. Teodor Tarnavski. Căroră li-e imposibil aceasta, le recomand manualul »Tipicul bisericeii ort. or.« de Dr. Iosif Olariu, care se află la librăriile diecezelor și costă numai 1 cor.

In ceea ce privește »orientarea confrăților mai tineri« e lucru discutabil, dacă toți »frații colegi mai bătrâni și mai cu multă experiență in cele bisericești și rituale« vor fi procedat în cauza de sub întrebare după vechea praxă bisericească și amăsurat tipicului. Ar fi frumos însă dacă s'ar face totdeauna așa, căci astfel trebuie să fie în biserica noastră.

La acest loc fie-mi permis să sulevez, că generația colegilor din întreaga Mitropolie, cari au absolvat studiile teologice de 10 ani încoace, având profesori pregătiți după toate recerințele moderne și studiind din greu chestiunile liturgice, după ce s'au preoțit și ca atari au ajuns în diferite situații la diferitele servicii liturgice, să mai caute în dulapul cu cărțile și să se controleze, dacă au purces ei corect sau nu. Cu mai mare ușurință o vor putea face aceasta cei ce au absolvat studiile dela anul 1909 încoace, decând a apărut susnumitul manual liturgic, care — după cât știu — e introdus în instituturile noastre de teologie, ca cea mai bună și mai bogată carte liturgică.

Nunc ad rem: Nu e Tipicul atât de controversat, cât mai mult ne contraversăm noi atunci, când ne lăsăm conduși de obiceiuri locale și prejudeții. Mai amintesc și faptul, că așa nu poate fi uniformitate, dacă învățătorii nostri — cari sunt confesionali — își permit, ca să nu zic altcum față de preoții zeloși și cari respectă rânduielile tipiconale expresiuni ca și aceasta: »D-ta dispune în altar, eu dispun la strană!«

Nu mai e vorbă de »cum rânduieste cel mai mare«, ci acești cantori »moderni« decând au salarii mai bune decât mulți preoți nici dacă le zici: »Te rog D-le« nu prea răspund alt fel, decât cu »nu-mi poruncești«.

Din motivele arătate de părintele Popoviciu, precum și din cele induse de mine, n'ar fi rău să ne spunem cât mai des părerile atât în coloanele acestui ziar, cât și discutând neajunsurile obveniende în praxa noastră pastorală la conferențele pastorale.

D-l coleg Popoviciu în chestia sulevată și-a argumentat însuși corectitatea cazului astfel, că n'ar mai fi lipsă de alte dovezi. Totuși spre completare amintesc, că în modul arătat de D-sa prescrie și tipiconul lui Silvestru Morariu Andrieviciu în privința celor două cazuri dela sărbătorile »Trei Ierarchi« și »Intimpinarea D-lui«, precum se poate vedea la pagina 178, punctele

5 și 5. Tot acest tipic spune apriat că luni și marți în săptămâna primă a patruzecimii nu se face nici o liturgie.

De altcum în toate sunt de acord cu păr. Ioan Popoviciu.

Pecica-română.

Dr. Ioan Felea
paroh.

Predică la Anul nou.

Iubiți credincioși!

Sfânta evanghelie ne spune, precum ați auzit la marele praznic al Crăciunului și astăzi, că steaua luminoasă, care a răsărit deasupra frumosului orașel cu numele Betlehem, vestind preamărita naștere a Mântuitorului lumii, a Domnului nostru Isus Christos, a pricinuit bucurie mare la toată lumea. Ingerii cu păstorii prăznuiii întâmplarea aceasta fericită prin cântece sfinte iar inima magilor s'a umplut de o nespusa bucurie când, făcând o cale plină de osteneți și suferințe dela îndepărtatul răsărit până în Iudea, au aflat în fine pe pruncul sfânt veghiat de ocniți plini de cea mai curată și mai adâncă iubire de mamă și culcat pe fân mirositor în ieslea melușeilor blânzi și drăgăși; I-se închină Lui cu tot sufletul lor setos de mântuire și-i aduc ca prinos cele mai alese daruri ale vremii aur, smirnă și tămâie. Precum călătorul care în o noapte neagră și viforoasă și-a pierdut drumul și deabea așteaptă primele raze de soare ca să și recapete vederea așa, dar poate și mai mult, așteaptă omenimea, păgâni și iudei, căzuți în întunerecul minții și în rătăcirii morale, ivirea lui Mesia, a soarelui moralei.

Pe un singur om l'a isbit mai mult strălucirea stelei dela Betlehem, pe o singură ființă a spăimântat-o și a tulburat-o până în cele mai ascunse cute ale sufletului vestea nașterii lui Mesia, cel prevestit de de mult de proroci, pe tiranul și fiorosul Irod. Nu numai tronul, dar și sufletul și-l temea Irod, de noul împărat al luminii, iubirii și bunătații, despre care îl întrebau magii. Pe față se arată blând și cuprins de evlavie și le spune magilor zicând: »Mergeți și cercetați cu deamănuntul despre prunc; și dacă veți afla spuneți-mi ca și eu să merg să mă închin lui« (Matei cap. 2. v. 8) iar în inimă concepe planul celei mai păcătoase ucideri ce s'a pomenit pe pământ. Înă o h ce îndrăzneală fără de seamă, de ne bună este ca un om nemernic să se încerce să se ridice contra lui D-zeu, care zice prin profetul Isaia: »Ceriul este tronul meu iar pământul așternut picioarelor mele«. (Isaia cap. 66. v. 1). Și atunci, când magii, la îndemnul Ingerului Domnului luat în vis, se întorc cu inima veselă și plină de smerenie pe altă cale în țara lor fără să mai treacă prin Ierusalim, Irod se mânia foarte și trimite ostași cu fața dură și cu inima sălbatică în orașelul despre care aflase el dela arhieriei și cărturari, că s'a născut noul rege al Iudeilor cu porunca ca pe toți copilași nevinovați dela doi ani în jos să-i rupă din brațele mamelor și să-i omoare. Betlehemul s'a prefăcut în ziua aceea din loc de bucurie mare în loc de durere și jale amară. În Betlehem eră plângere, tânguire și țipet mult și pe când mamele de aici strigau de durere de se auzea peste hotare Irod râdea fericit în palatele lui aurite din Ierusalim, gândindu-se, că Mesia a căzut jertfă sabiilor ostașilor lui, dar s'a înșelat amarnic, căci Mesia în timpul acesta dormea dulce în brațele sfintei sale maice pe drumul ce ducea

cătră Egipt, îngerii îi slugeau lui, soarele avea o strălucire sărbătorească de fericire căci vede pe Christos, frumoșii arbori din țara răsăritului își plecau frunzele arginții și roadele galbene cătră pruncul sfânt, pământul peste care trecea Mântuitorul lumii se îmbracă în verdeață și flori frumoase de bucurie.

Zădarnic s'a cutremurat Irod cel rău la inimă și s'a bizuit pe puterea lui pământească, căci pruncul sfânt peste a cărui cap strălucea aureola Dumnezeirii l'a biruit. Irod însuși a murit moarte cumplită și toate ale lui s'au nimicit, pe când Mesia s'a întors cu pace în Nazaret „crescând și întărindu-se în spirit, umplându-se de înțelepciune și având harul lui D-zeu peste dânsul“, pornind de aici opera mare a mântuirii neamului omenesc și întemeind biserica sa, care cu cât va fi mai umilită și mai prigonită cu atâta se va întări și înflori mai tare, revărsându-și apele pururea vii peste oameni.

Iubiții mei credincioși! dela marele Irod cum îl numește istoria începând până astăzi răutatea omenescă adeseori a încercat să se răsvrătească contra voinței lui D-zeu și să birue *adevărul* pe lumea aceasta prin minciună, însă tot de atâtea ori a rămas frântă și zdrobită înaintea feții celui Preaînalt. Precum în frumoase și senine zile de maiu în măsura precum să ridică soarele de sub orizont pe bolta cerească, dispăre întunerecul până la ultima fărâmiță, așa vor trebui să piară întotdeauna neputincioasele încercări ale patimilor omenești contra dreptății și a adevărului așezat de D-zeu.

Azi, iubiții mei creștini, când pășim peste pragul unui an nou se cuvine nouă ca unor ființe zidite după chipul și după asemănarea lui D-zeu să ne întrebăm! Cele 365 de zile ce au trecut le-am trăit în adevăr sau în minciună și că cele 365 de zile ce vor veni vom din toată inima noastră să le trăim în credință și iubire creștinească; în pace și în bunăînțelegere?! Lumină sau întunec, adevăr sau minciună? ce voințe să alegi pe viitor iubite creștine? Aceasta este întrebarea cea mare care trebuie să ți-o pui astăzi când te urci puținel mai sus pe scara vremii. Pentru această întrebare mare și decisivă a ridicat maica noastră sf. biserică ziua dintr'un an nou la rangul de sărbătoare împărătească! Și cum nu ar fi făcut lucrul acesta? căci mare și sfântă sărbătoare este întruadevăr ziua aceia în care fieștecare creștin cu mintea și judecata sănătoasă este obligat să cerceteze cu deamănuntul „toate cele dinlăuntru ale sale“, ca să vadă câtă *bunătate și frumusețe*, câtă *lumină și căldură* este acolo; cu'n cuvânt să cumpenească bine cât rod sufletească a produs viața lui într'un an de zile. Și făcându-și judecata singur asupra internului său să-și ieșe avânt puternic de înălțare sufletească pentru zilele viitoare și să hotărască în sine cu tărie creștinească deacum încolo *credința, iubirea și nădejdea* nu vor mai fi numai niște vorbe frumoase purtate pe buze, ci puteri reale și neînfrângibile în suflet. Dar dacă tu iubite creștine ești nepăsător sau ți teamă să-ți revediezi internul, atunci te întreabă pe tine stăpânul acestei vieți, domnul nostru Isus Christos, care dela intrarea sa pe pământ până la înălțarea sa la ceruri au suferit chinuri amare pentru răscumpărarea ta din împărăția eternă a morții. Ce ai făcut tu fiule un an de zile, în adevăr sau în minciună ai trăit, la baza gândurilor, cuvintelor și faptelor tale a zăcut temerea și frica de D-zeu? ți-ai adus tu aminte și măcar numai în una din cele 365 de zile de marele adevăr că clipa morții tale este nesigură și că după aceasta vei avea să-ți

dai seamă despre roadele vieții tale Atotputeraiului Dumnezeu? ?

„*Inceputul înțelepciunii este temerea de D-zeu*“ așa grăește sf. scriptură cu glasul ei simplu și totuși atât de adânc iubiților mei! și cu drept cuvânt, fiindcă tu omule, numai atunci poți izice că ai ajuns la oarecare grad de maturitate a minții când începi să pricepi prin ajutorul studiului și a experiențelor tale și ale altora mai înainte decât tine, că *ce nemărginit de mare este puterea lui D-zeu și ce înfinit de mică și neînsemnată este puterea omului*. Aduceți-vă aminte că ce sentimente de groază ne cuprinde inima când să lasă câte-o furtună groaznică pe pământ, cum se întunecă cerul și cât de înfricoșate sunt sunetele tunetelor, cum se elatină din temelie și cele mai puternice alcătuirii omenești, de parcă ar fi niște jucării de copil, cum sfarmă schinteie de trăznet munții cu vârfurile în nori, cum aprind și nimicesc păduri întinse și seculare. Oare omule în fața îngrozitoarelor furtuni pe uscat și pe mare nu ești tu mai puțin decât un neînsemnat fir de nisip și nu-ți vin și trec involuntar pe buze cuvintele apostolilor înspăimântați: „*Doamne mântuește-ne, că perim*“. De fapt omule și creștinule! numai atunci poți afirmă că ai o sfărâmatură de înțelepciune în suflet dacă înțelegi că ce nestatornică e soarta omului pe pământ, cum poate aluneca de grabă dela înălțimea unei glorie falnice în adâncimea unei mizerii amare. Ce slab ești tu omule biziindu-te numai pe puterile tale în fața nefericirilor ce pot veni peste tine; astăzi ești tare, sănătos și puternic și ce degrabă te pot culca la pământ niște ființe atât de mici de nici nu le poți măcar vedea cu ochii liberi. Nu ați cetit iubiți creștini că chiar în zilele noastre ce repede au prăpădit cutremurile și potopurile palatele și bogățiile omenești. Nu vedeți iubiții mei ascultători că istoria dreptului Iov nu este numai o poveste bună pentru copiii mici ci o isbitoare realitate care trebuie pururea să o avem înaintea ochilor. Peste averile și peste copiii noștri poate veni focul perzării ca și peste averile și copiii lui Iov. Și dacă nu avem nici credință în D-zeu nici temere de el, noi oamenii neputincioși și slabi, de unde să ne vină *tămăduirea și reînvierea*?!

Dar dacă tu omule ești mai puțin decât nimic în fața puterii și mâniei lui D-zeu să te întreab cât ești tu de mare la privirea măreției și bunătății lui D-zeu. Stai, oprește-te puțin în goana ta fără resuflare după bogății, mări și alte deșertăciuni trecătoare, îngăduie-ți măcar să ai pagubi materiale vre-o câteva clipe de adevărată liniște, lasă să ți-se limpezească sufletul tulburat de atâtea ambiții zădarnice pentru puțin timp și privește *intenziv*, lăpădându-te de orice superficialitate, în juru-ți. Uită-te bine și vezi ce frumos și nespus de măreț e un răsărit de soare pe care îl poți vedea fără jefte materiale în orice dimineață senină; cum tresar și învii toate dela frunză până la lumină, precă un neîntrecut maestru începe să cânte la nu știu ce instrument supraomenească din care resar sute și sute de melodii serafimice. Sau privește un liniștit lac de munte și să vezi câtă pace, câtă seninătate, câtă împăcare are să ți-se așeze în suflet. Privește cu atențiune și studiază florile câmpului și cele din glaste și o să te miri și o să-ți scalzi sufletul în multă frumusețe și gingășie ce vei descoperi în ele. Atunci vei înțelegi cuvintele Mântuitorului care zice: „*Priviți crinii câmpului, cum cresc, ei nu se ostănesc nici torc, iar zic voauă, că nici Solomon în toată mărirea sa nu s'a îmbrăcat ca unul dintre acestea*“. (Mateiu c. 6. v. 28 29). Ori unde vei privi în marea natură care te încunjoară

pretutindenea în munți și mare vei afla măreție, frumsețe și armonie așa că involuntar îți vei pleca genunchii spre rugăciune și vei striga cu psalmistul care zice „Oh mari și minunate sunt lucrurile tale Doamne, toate într-o înțelepciune le-ai făcut”.

Iubiții mei credincioși nimica nu suntem nici în fața puterii nici a măririi lui D-zeu, nici înaintea bunătății lui. Bunul D-zeu a lăsat alătea frumseți și bunătăți pe lumea aceasta și ne-a dat organe diferite prin cari să le putem gusta. Bunul D-zeu ne-a dat voie și pricepere ca să putem descoperi marile puteri ale naturii și să le punem în serviciul nostru al unor oarecari neputincioși, ne-a făcut stăpâni pe noi oamenii, niște ființe slabe și grabnic peritoare peste puternica, marea și frumoasa lui creațiune. Bunătatea și îndelungrăbdarea lui D-zeu însă numai atunci putem să o pătrundem în parte cu mintea, când ne cugetăm că în noi oamenii câtă micime de suflet, câtă minciună, câtă fătărnice, câtă mândrie și ură să sălăzluște deși suntem numai praf și pulbere pe fața pământului.

„Eu sunt calea, viața și adevărul” zice domnul nostru Isus Christos și de acela astăzi când pornim pe calea unui an nou vă îndemn cu cuvintele marelui apostol Pavel care zice: „Drept aceia lăpădând minciuna, vorbiți adevărul fiecare cu deaproapele său” Și „Stați deci, încingându-vă coapsele voastre cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății” și vă sfătuiesc ca în toate zilele vieții voastre să aveți frică și temere de D-zeu nu vă hrăniți, nu vă îmbrăcați nu vă înavuțiți nu vă căștițați titluri și măririi prin minciună, nu vă încercați să distrugeți avutul și fericirea altuia prin minciună căci D-zeu care este duh și adevăr este pretutindenea de față și vă va judeca după faptele voastre. El nu se află cum cred cei mai mulți oameni nepăsători, departe de pământ, acolo sus după zările albastre și după stele, El e și acolo sus, însă și aicea jos pe pământ, în sf. biserică, în casa ta, la holda ta. El să uită și te vede când lai din breazda vecinului tău sau ti furi din roade, El vede tare bine cum măsurii tu plata lucrătorului și-l judecă și pe acesta după credința lui El îți aude vorbele tale și atunci când tu îți-ai închis bine ușile și ferestrelle. Să ne ferim iubiții mei de minciună și nedreptate și să nu clădim viață pe acești pilastri putezi fiindcă dansa să va clăti și va cădea fără de veste. Se spune că într'un oraș foarte departe de noi în o grădină publică eră o minune de lemn frumos, trunchios, înalt și drept ca lumina, verde și frunzos, dar într'o bună zi senină și fără vânt minunea aceasta de pom deodată s'a prăbușit la pământ, spre cea mai mare mirare a oamenilor cari il iubeau pentru podoabele lui deosebite și când au cercelat Ingrigatorii grădinei aceleia pomul frumos căzut la pământ cu deamănuntul au aflat că rădăcinile lui erau putrede. Chiar așa ca și pomul acesta este și omul păcătos și fără frica lui D-zeu, dansul la suprafața înfloreste și-și agonisește averi și măririi, însă ce folos, că la temelie e putred, fapt care-i va cauza cadere fără de veste.

Ziua de astăzi să însemne începutul unui an nou și începutul unei vieți nouă. Apostolul Pavel zice (Efes. c. 4 v. 22) „Trebuie să vă desbrăcați de omul cel vechin ca petrecerea sa de mai înainte, carele se strică prin poștele înșelăciunii și să vă învâțiți în spiritul minții voastre și să vă îmbrăcați în omul cel nou, care s'a făcut după D-zeu în dreptate și în sfințenie adevărată”.

Să urmăim, iubiții mei creștini cu tot cugetul și cu toată inima noastră îndemmurilor marelui apostol, fiindcă precum în natura aceasta mare și minunată

vine cu tot anul primăvară, când toate se premenesc și pornesc la drum cu puteri noi și proaspete, așa și în viața omului trebuie să fie cu tot omul un timp anumit dela care se purcedă o prefacere, o țevire a sufletului. Cu ziua de astăzi se începem să ne lăpădam de omul cel vechi dintre noi „cum zice apostolul Pavel” să ne isgonim din inimă tot neadevărul, toată pizma, mânia și minciuna și să ne prefacem în oameni noi plini de adevăr și dreptate, pentru că adevărul dreptate, ori cu câte greutate amare ar avea să lupte pe lumea aceasta, vor trebui la urmă să învingă și să ne răsplătească ostenelele și suferințele, pe când minciuna și nedreptatea ori câte succese strălucite vor reportă în lumea aceasta atât de iubitoare de aparențele și nu de ființele lucrurilor, ele vor trebui la urma urmei să putrezească și să piară însă nu fără pedeapsa cuvenită căci zice D-zeu prin prorocul Isaia: „Și vor eși și vor vedeă mădularele oamenilor, cari au călcat poruncile mele, că viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge (c. 65. v. 24).

Să ne pătrundem cu ziua de astăzi începând de o caldă și puternică religiositate și să iubim și să cercetăm sf. biserică cu inima curată, fiindcă D-zeu este duh și cel ce i-se închină trebuie să se închine în duh și în adevăr”. Cu credință și cu evlavie și cu frica lui D-zeu să totrăm totdeauna în sf. biserică luându-ne de exemplu pe vameșul cel smerit din sf. evanghelie, care stă departe și nu îndrăzneă nici ochii să-i ridice la ceriuri ci-și bateă pieptul său zicând „Dumnezeule milostiv fii mie păcătosului”. Să ne ferim de portarea farizeului care a venit la sf. biserică să o necinstească pe aceasta prin laude mincinoase și îngâmfări. Cine intră cu nevrednicie și cu lipsă de smerenie și evlavie curată în sf. biserică pe acela Isus Christos îl pedepsește ca și pe precepții de porumbi și schimbătorii de bani din biserică din Ierusalim. Viața omului este așa de plină de suferinți, năcazuri și nefericiri și puterile lui sunt atât de slabe. Toți avem, bogat și sărac, tinăr și bătrân în luptele și în sbuciumările noastre lipsă de mila, ajutorul și mângăierea lui D-zeu, înă toate aceste daruri prețioase le putem primi în sf. biserică, dansa este fântâna bună și nesăcabilă a tuturor darurilor trupești și sufletești, deci să o iubim să o cinstim și să o împodobim după toate puterile noastre.

Să ne întoarcem, iubiții mei, la religiositatea așa de adâncă și nefătărită a strămoșilor nostri, fiindcă numai așa putem fi fericiți. Ne deosebim noi cei de astăzi mult pe dinafară de părinții nostri însă durere și pe dinlăuntru. În lumea noastră pe zi ce merge crește câștigul, cresc averile, se înmulțesc plăcerile și petrecerile însă cu aceste numite bunătăți paralel cresc și nemulțămirea și amărăciunea vieții. Cauza e că strămoșii nostri au crezut cuvintele scripturii că „Impărăția ceriurilor e în voi” și au căutat fericirea în sufletul propriu pe când noi cei de astăzi o căutam în plăcerile schimbăcioase și trecătoare ale lumii acesteia. Strămoșii nostri dispuneau de aceia putere mare sufletească, care se numește stăpânire de sine și fără de care viața noastră este ca pleava în fața vântului. Stăpânirea de sine însă ne-o putem improprii prin posturile și rugăciunile sf. biserici.

Ziua de astăzi, iubiți creștini, să însemne mai cu seamă un început de prefacere a duhului din familiile noastre. Părinți, vă rog după amvonul sf. biserici, socotiți casele voastre ca unele a 2-a biserici. Mari drepturi însă și mare responsabilitate v'a dat bunul D-zeu. Nu clevețiți, nu ponegriți, nu batjocoriți pe nimeni înaintea copilașilor vostri, nu vorbiți înaintea

lor vorbe netrebnice și nu vă dedați la patimi urle fiindcă domnul nostru Isus Christos zice „*Ţar cine va scandaliză pe unul dintre acești mici, cari cred în mine, mai de folos li este, ca să-și spânzure o peatră de moară la grunzul lui și să se înce în adâncul mării*” (Matei cap. 18. v. 6). Învațați deci copiii vostri să privească lumea cu ochi nevinovați, fiindcă omul nevinovat la suflet vede numai binele și numai frumosul din lume pe când cel stricat și tulburat la inimă să gândește numai la lucruri rele și păcătoase. Sădiți în inimile lor fragede temerea de D-zeu, dragostea ferbinte pentru adevăr, dreptate și muncă. Casa părintească a fost și va rămâne acel loc singur în lume unde învățăturile și purtările cele bune se pot preface în sângele și carnea copiilor și fără a cărui concurs semințele aruncate de biserică și școală vor cădea pururea pe piatră sacă. Din veninul vărsat în inimile copiilor acei cari gustă mai întâi sunt părinții. Fie ca fiștecarele dintre voi care este părinte să-și poată crește copiii în așa curățenie și sănătate trupească-sufletească ca să poată răspunde ca străbuna noastră matroană romană Cornelia, care întrebată fiind, care este comoara ei cea mai mare și-a arătat copiii.

Și acum de încheiere, iubii mei creștini, mai un singur cuvânt. Anul nou în care am intrat cu ziua de astăzi stă în zodia suferințelor și pentru aceia imi țin de datorință să vă spun câteva vorbe despre rostul suferințelor în viața omului și despre izvoarele lor. O mică parte din suferințele cari le îndurăm cu toții pe tărâmul acesta al umbrelor și al visurilor este trimisă de D-zeu peste oameni, pentrucă focul curățitor al durerii este chiar așa de lipsă pentru sufletele noastre ca viscoalele și tunetele pentru atmosferă, ele, durerile și viscolile, curătesc, desrădăcinează tot ce e slab, tot ce e putred și netrebnic în om și în natură și întăresc și învâjosează tot ce e sănătos și vrednic de viață și aici și acolo. Suferințele deschid izvoarele credinții și a iubirii în inimile oamenilor. Suferințele ne arată calea către D-zeu și ne înfrătesc pe noi oamenii, în fața lor, se topesc deosebiriile ridicate de pace între noi, ca ceara în fața focului.

Cealaltă, partea cea mare a suferințelor zilnice au alt izvor și alt rost pe lume. Cu toți ați învățat iubii mei ascultători despre marea moartă ucigătoare a tuturor vietăților cari numai se apropie de ea. Precum apele mării moarte se strică prin materiile stricicioase ce se strecoară în ea așa și viața să otrăvește prin gândurile și sentimentele noastre păcătoase. Viața e un ogor curat și roditor, dar noi oamenii sămănăm cu voia neghina și polomida în ea. Izvorul celor mai multe suferințe sunt inimile noastre păcătoase. De aceea iubii mei creștini dacă voiți ca anul nou să fie un an fericit și bogat în roade sufletești atunci „Sus să avem inimile către Domnul”. Să ne lăpădam cu țaria creștină de balastul păcatelor și să ne luăm sborul cu sufletul către regiunile curate și frumoase ale gândirii și simțirii. Acum, în prima zi a unui an nou, să ne sădim în suflet acele bunătăți netrecătoare cari voim să răsără din el peste anul întreg anume: Mărirea întru cei de sus lui D-zeu iară pe pământ pacea și bunăînțelegerea între oameni acum și pururea și în veci vecilor Amin.

Dr. Ștefan Cioroian.

Aviz.

Atragem atențiunea celor interesați asupra următoarelor comunicări ale domnului Dr. Teodor Mihali, presidentul clubului parlamentar naționalist din camera ungară:

Am fost recercat din partea multor familii, ca prin intervențiunea factorilor competenți din România să câștig știri despre soarta iubiiilor lor, cari în actualul războiu au ajuns pe câmpul de luptă prinsonieri în Rusia ori în Sărbia, și dela cari până acuma n'a sosit nici o veste către cei de acasă.

Aprețind durerea și îngrijorarea celor interesați, m'am simțit îndemnat să merg la București, unde mai multe zile de-arândul am pertractat cu factorii cei mai competenți asupra chestiei acesteia din toate punctele de vedere. La pertractări a luat parte și un reprezentant al „Crucei Roșii” din Budapesta.

Resultatul acestor pertractări este, că „Crucea Roșie” din București, care stă sub prezidențiua dlui Al. Marghiloman, a fost ministru, a luat asupra sa sarcina să sondeze, atât în Rusia, cât și în Sărbia, locul unde se află internați prinsonerii respectivi. Resultatul demersului său „Crucea Roșie” din București îl va comunica „Crucea Roșii” din Budapesta, iar aceasta va înștiința îndată familiile reclamante. În schimb și „Crucea Roșie” din Budapesta va avea să înștiințeze prin „Crucea Roșie” din București familiile interesate din Rusia și Sărbia, despre locul unde sunt internați ca prinsoneri fiii lor pe teritoriul monarhiei austro-ungare.

Așadar familiile interesate din țara noastră, cari au fii prinsonieri în Rusia ori Sărbia, să se adreseze direct către „Crucea Roșie” (Vörös kereszt egylet) din Budapesta, comunicând exact numele și rangul prinsonierului, precum și alte date și împrejurări, menite a înlesni căutarea și aflarea lor. Datele acestea le va împărtăși apoi „Crucea Roșie” din Budapesta „Crucei Roșii” din București, care va executa sondarea în țările amintite cu toate mijloacele de cari dispune.

Trimiterea ajutoarele de bani o va intermedia banca Marmarosch Blank et comp., cu sediul în București, care bancă are conexiuni financiare în Rusia și Sărbia.

Dej, la 20 Februarie n. 1915.

Dr. T. Mihali.

CRONICA.

Siberia începe să fie productivă.-- Străduințele guvernului rusesc au făcut ca munca locuitorilor băștinași și a exilaților din Siberia să aducă foloase materiale însemnate în vremea din urmă. În anul 1912 s'a exportat prin îngrijirea societăților de arendași din vestul Siberiei pentru 7 milioane de ruble unt; iar în 1913 s'a vândut în Germania, Anglia și Austroungaria unt adus din Siberia pentru 14½ milioane ruble. Tot în 1912 s'a început a se prepara o brânză foarte căutată în Anglia, numita Cheddar, iar în 1913 s'a trimis în Anglia 65 tone de Cheddar din Siberia. Prometheus 14 Noemvrie 1914. „Natura” No 5.

Populațiua României este de 7.351.665 locuitori în afară de teritoriul anexat, care, după statistica bulgărească are 285.000 locuitori. Această cifră s'a schimbat în cursul vremii în chipul următor. În anul 1859 erau 3.864.848 locuitori; în 1869, 4.250.373; în 1879, 4.529.568;

în 1889, 5.256.221, în 1899, 5.956.690, iar în 1912, 7.233.729. Din statistica anuală a României de Staicovici și Iconomu). „Natura“ No 5.

Necrolog. Subscriși coplesii de adâncă durere aducem la cunoștință, că neuitata noastră soție, mamă, soacră și bunică *Persida Givulescu n. Gherman* după lungi și grele suferințe, împărtășită fiind cu sfințele Taine, a trecut la cele eterne, azi marți, în 17 febr. (2 martie) la ora 11 din noapte. Rămășițele pământești ale scumpei noastre defuncte se vor depune, spre vecinică odihnă, în cimiterul gr.-or. rom. din Soborșin, vineri în 20 februarie (5 martie) la ora 10 a. m. Binecuvântată fie memoria ei în veci! Soborșin, la 18 februarie (3 martie) 1915. Ioan Givulescu, soț. Protasie Givulescu, Procopiu Givulescu, Traian Givulescu, Eugenia Givulescu m. Caba, fi și fiică. Alexandra Givulescu n. Dascăl, Anuța Givulescu n. Beleş, Ioan Caba, Matilda Givulescu n. Raschel, ginere și nurori. Dr. Iulian Givulescu, Cornel Givulescu, Leliția Caba, Emil Caba, Livius Caba, Felicia Givulescu, Ionel Givulescu, Virgil Givulescu, nepoți și nepoate. Primească întristata familie sincerile noastre condolențe!

Concurse.

Pe baza ordinului Venerat. Consistor din Oradea-mare de sub Nr. 109 B. 1915 pentru postul de capelan temporal din parohia Olce de clasa II se publică iarăși concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul parohial constă din:

1. Pământ arător de 28 cubule. 2. Birul dela 120 case câte 30 litri cucuruz. 3. Grădina parohială de 1 cubul. 4. Drept de pășunat pentru 8 vite și 5. Stolele îndatinate.

Din aceasta dotațiune alegândul capelan va beneficia de jumătate, având a-se îngriji de locuință, — fiind îndatorat a providea fără remunerare catehizarea școlărilor noștri de acolo.

Reflectanții, recursele lor adresate comitetului parohial din Olce au a-le înaintă subscrișului în Feketegyörös, având în cutare duminică ori sărbătoare a se prezenta la sf. biserică de acolo, pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și pentru a predica.

F. Girișiu la 10/23 Februarie 1915.

Petru Serbu,
protopop.

—□—

2—3

Cu aprobarea de sub Nr. 167 B. 1915 a Venerat. Consistoriu orădan pentru parohia vacantă Rohani de clasa II se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile dela prima publicare.

Dotațiunea constă din:

1. Pământ parohial de 15 jughere. 2. 8 holde pășunat pentru 15 vite. 4. Intravilanul parohial. 4. Birul preotesc dela 82 cași câte una măsură cereale (1/2 grâu, 1/2 cucuruz). 5. Stolele îndatinate statorite de comitetul parohial. 6. Intregirea dotațiunii dela stat. De locuință se va îngriji alesul preot, care le va providea și catehizarea elevilor ortodocși dela școala primară de acolo fără altă remunerațiune.

Reflectanții la aceasta parohie au a-și înaintă recursele lor adresate comitetului parohial din Rohani la oficial protopopesc în Feketegyörös; având până la alegere a se prezenta în cutare duminică ori sărbătoare la sf. biserică de acolo pentru a cântă, ori celebra și cueantă.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu*, protopop.

—□—

2—3

Căițe (căciuli) preotești

pentru scutirea capului la serviciul în liber pre-cum și potcapii, se pot comandă la

Librăria diec. din Arad.

Bucata, din catifea, costă 7 cor. iar din stofă 5 cor.

Potcapia, din catifea 7 cor.

La comande e a se indică măsura capului.

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE :

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11-50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.